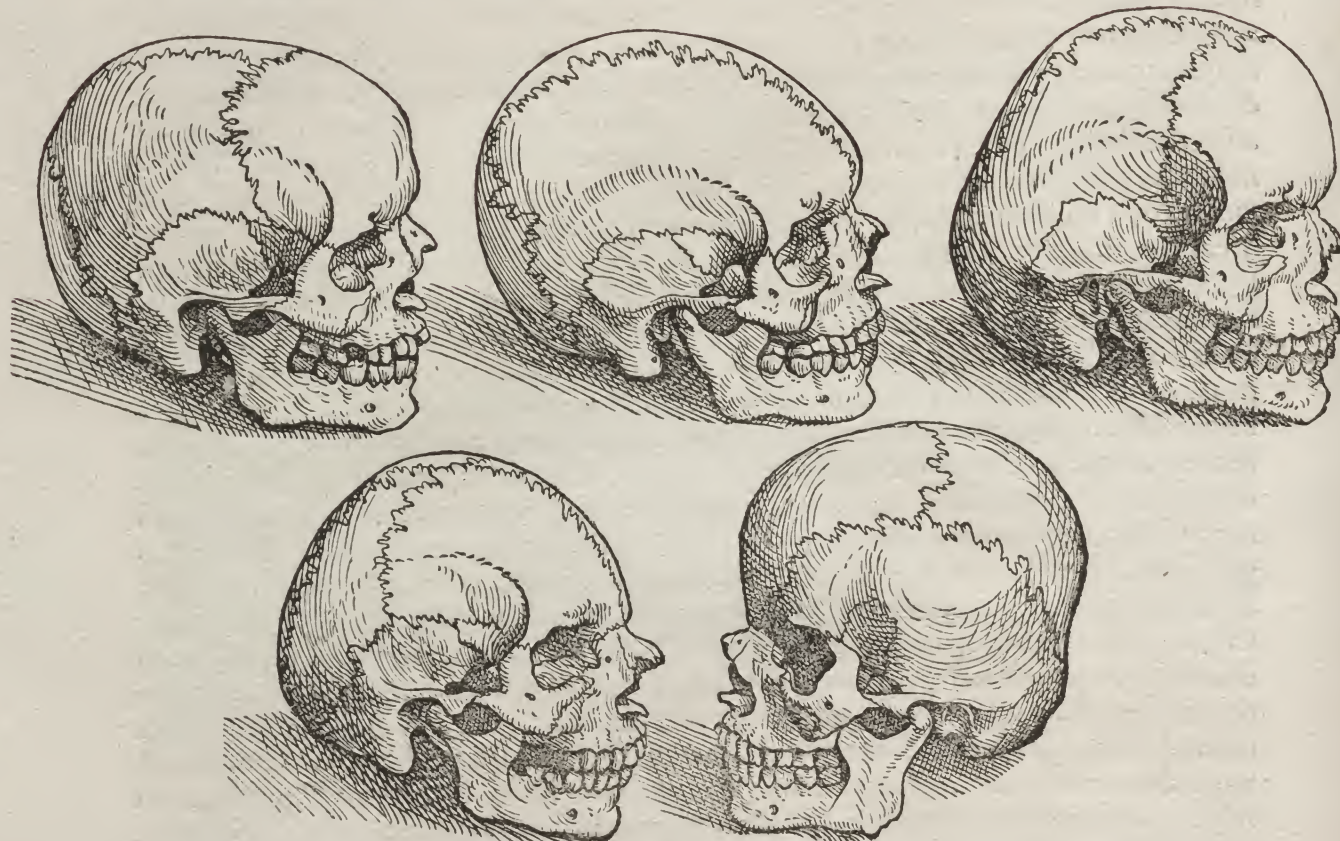

PRIMA FIGV-
RA V. CAPITIS.

SECUNDA.

TERTIA.

QVARTA.

QVINTA.

Caput oculorum
gratia formatur.
Li. 7 de Vsu
partium.

Quia Natura
oculos munire
rit.

Cerebrum oculorum
gratia in capite locatur.
et dem cerebri
nomine reli-
quos sensus.

VMANVM caput oculorum gratia efformari, cancrorum, scarabeorum, & quorundam quæ capite destituuntur animalium oculos manifestò commonstrare, Galenus docuit. His siquidem oculi super processum prælongos locantur, neque imi, quemadmodum os, nasus, & aures in pectore ipsis conduntur. Oculos enim alta eguisse sede, attestantur hostium incurfus latronumque speculatores, qui muros, montes & altas turreseodem usu ascendunt, quo nautæ nauium antemnas, terram ocyus, quam qui subsunt in naui, conspiciunt. Commemoratis igitur animalibus testacea & dura cute obtectis, integrum fuit oculos in oblongis processibus tuto reponi, quod illi duriores erant futuri, & tunica extrorsum obduci poterant, quæ ab illorum animalium cute prognata, simul durissima & testacea esset. Homini uero propter corporis substatiam, & mollem tenuemque qua oculi inuestiuntur membranam, totos oculos necessario molles habituro, hi prælongis processibus citra periculum apponi nequiverunt. Quando itaque in imo hominis oculos locare non erat eorum functioni commodum, nudis uero ceruicibus eos adnectere haudquaquam decebat: & quum Natura nec oculorum usum prohiberi, neque eorundem securitatem uitari uellet, partem extruxit altam, & eleganter oculos ab iniurijs uindictantem. Superius enim palpebras, cilia, & frontis os collocauit: inferius uero præter palpebras, malæ etiam & genæ oculos tutantur. Internis autem partibus nasus muri instar oculis interiectus est, exterius deinde ualidissimum os externum oculorum sedis angulum occupat, adeò ut excelsis & extuberantibus undique partibus oculi sepiantur, utiliterque ueluti in sinuosa ualle latent. Cæterum horum quæ oculos muniunt coaceruatio & congeries, caput minime est: quamuis etiam illa sine capite consistere nequeant. Quæ igitur fuit necessitas, hæc quoque alias componi partes, quarum fabrica capitis nomen meretur: Singula sensus organa, uisus nimirum, odoratus, gustus, & auditus, neruo indigent molli: neruo quidem, quod ille sit sensus instrumentum: molli autem, quoniam affici & disponi quodammodo oportet: quin & aliquid etiam organa

ab

ab incidenti extrorsum sensibili pati, ut sensus fieret, magnopere co- oculi mollioribus cerebri neruis indigebant, ac mollia omnia si ulterius p- uulla frangerentur, offendereturque, cerebrum iure non procul ab oculis p- habentibus, quod à principio de capitis structura ratione inquirebat- ligitur enim, cerebrum in capite locari oculorum causa, odoratus autem gana propter cerebrum. Quamquam & hæc organa alioquin altissim- fortiantur. Aures enim quum sonum percipere debeant, qui natura in altis corporum partibus locatæ sunt. Item nares, eo quod omnis odor merito sursum sunt: & quod magnum cibi & potionis iudicium ad non sine causa uicinitatem oris illæ sequuntur. Iam gustatus, qui sent- mur genera debet, commodè habitat in ea oris parte, qua esculentis & patefecit. Tactus autem toto corpore æqualiter natus est, ut omnes ic- frigoris & caloris appulsus sentire possimus. Cæterum caluaria (ut i- teream musculos, & capitis super colli uerterbras connexum, & rotu- pertinaciter repellendis omnium aptissimam) cerebrum, cuius debet esse pugnaculum, figuram non iniuria mutuatur, nimirum sphaeræ utrin- depressæ. Quum enim cerebro cerebellum posteriori in parte subijciat- illac è capite procidat, priori uero cerebri sede processus ad oculos & rum sedes pullulent, non ineptè cerebrum prælongam sphaeram refer- causam caluaria, quæ secundum naturam se habet, ad oblongæ spha- mum extruitur, priorem posterioremque partem obtinens prominenti- ram. Omnes autem reliquæ ab hac euanientes figuræ, non naturales s- dum ea in qua anterior eminentia à synipite frontis uel elatiori sede pr- autem quæ occipitis est reseruatur. Item quæ huic planè contraria uis- cipitij nimirum, eminentiam manente anteriore perdidit. Deinde te- gis opponitur, in qua ambæ capitis eminentiæ, prior scilicet quæ in fr- in occipite consistunt, abolentur, & caput ad amussim rotundum ac- obseruatur. Ista figura Theristes ab Homero fuisse traditur. hanc en- lari, nonnulli asserunt: quamquam plerisque omnes acuminatas ca- ne, & ὀφθαλμοῦ, nuncupare libuerit. Quarta species non naturalis quoque enumeratur, in qua caput in latera ad utranque aurem insigni- posteriori sede prominet. Ac hæc naturali capitis figuræ omnī ex p- secus quam si ad alteram aurem in naturali figura faciem, ad alteram uicis sedem fingeres. Verum Galenus alibi hanc excogitari quidem, tura consistere posse affirmat: quamuis interim Venetijs puer multis admodum amens hac figura hodie conspicitur. Imò apud Bononiæ bulat, cui caput quadratum, sed latius paulò quam longius contigit- ellus à mendica ostiati circumfertur, & in nobilissima Belgarum bus fuit propositus, cuius caput citra omne mendacium duobus uir- dius est, & in utrunque latus extuberat. Cæteras autem non naturale in egregiè prudentibus interdum conspiciunt. licet tales caluariæ no- quam raro se offerant: uti profecto subinde occurrerent, si Alpium, accolarum cimiteria scrutaremur: quum illos homines non modò d- longè etiam magis differentibus, pluribusque deformes esse, non seme- ra operum studiosissimus, ac in primis generosus iuuenis, C H R P P L V G S A L I S P V R G E N S I S, multiplici linguarum p- rum artium, tum uero potissimum Iuris Ciuilis cognitione ornatus præstantissimi animi egregium specimen edidit, quando Louan- sij studiosorum præfectus, tam alacriter ac repente Lou- grandi obsidione secundò liberauit.